

[Aksel Møller.]

at minde om, at den højtærede Undervisningsminister havde det Syn paa Arbejdsløshed og Kriser i Mellemløstidens, at de heldigvis med jernhaard Nødvendighed gennemtvang radikale Løsninger, saasom Rationalisering, Socialisering og Planøkonomi. Nu faar vi at vide, at altsaa ikke blot Arbejdsløshed, men ogsaa høj Beskæftigelse kræver Investeringskontrol og langsigtet samlet Tilrettelæggelse af Produktionen. Man maa i Sandhed give Peder Laale Ret i, at „i hvor man sig vende, Enden bagest“.

Det Billede, som altsaa tegner sig for mig ved Gennemlæsningen af den højtærede Handelsministers Anskuelse i April 1947, og som kan bekræftes for enhver af os, der i den Tid, der er gaaet, har fulgt, hvad Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har stillet af Krav over for tidligere Handelsministre, er da Billedet af en Politik, som gaar ud paa, at Helbredelsens Middel er en Hestekur, en Hestekur, som efter min Opfattelse næppe engang vil bringe os hurtigere ud af Vanskelighederne, men til Gengæld føre til et forfærdende Samfund, der helt ligger under for Administrationen, for Kontorerne og for den politiske Magt i Landet, berøvet sin frie Selvstændighed, indpakket i Vat og Bomuld, uden Mulighed for Initiativ og uden Lyst til Initiativ.

Derfor maa mit Parti — med Rette, forekommer det mig — ad den Vej, vi her har fulgt, altsaa gennem dette Forslag til Beslutning, søge at fremkalde Klarhed over den højtærede Handelsministers Linie ved Administrationen af Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger. Alt, hvad jeg har nævnt her, lader sig nemlig gennemføre i Kraft af den Bemyndigelseslov, som er til den højtærede Handelsministers Raadighed. Det kan ske saa umærkeligt, i den Grad fra Afgørelse til Afgørelse, fra Sag til Sag, at intet af dette høje Tings Medlemmer kan pege paa en bestemt Situation, en enkelt Afgørelse, og sige: med denne Afgørelse gik den højtærede Handelsminister over Rubicon. Derfor er det nødvendigt at drøfte den Linie, efter hvilken den højtærede Handelsminister vil administrere Bemyndigelsesloven, med ham, inden han er blevet saa gammel i denne Administration, at Tingene er uoprettelige.

Nu har den højtærede Handelsminister jo ogsaa faaet tillagt en hel Del Beføjelser i Kraft af Prisloven. I mere end een Henseende tjener det til at skabe Klarhed over hans almindelige Syn paa Administrationens Maal paa dette Omraade af omtale noget af, hvad Arbejderbevægelsens Er-

hvervsraad derom har skrevet med den højtærede Handelsministers Pen. Paa Side 49 i „Økonomisk Oversigt“, som jeg nævnte før, kan man se, at Udtrykket i Prisloven „rimelige Omkostninger“ — det samme Udtryk, som ogsaa Socialdemokratiet som Oppositionsparti ved den sidste Revision af Prisloven gik i Leding mod — efter dette Kildeskrift skal forstås som Omkostningerne i saadanne Virksomheder, som drives efter tidssvarende Metoder og med almindelig Dygtighed. Ogsaa denne Tanke er jo tilsyneladende storartet; man maa sørge for, at alt bliver saa rationelt som muligt; det, der bestemmer, om en Virksomheds Prisberegning er rigtig, maa være, om den har tidssvarende Metoder, og det maa naturligvis konstateres, om Manden, der driver denne Virksomhed, udviser almindelig Dygtighed. Men det er med Ordene „almindelig Dygtighed“, Hulheden i dette Krav afsløres. Tænk om Tjenestemændene nu skulde have Magt eller Pligt til at skønne over, om en butikshandler, en Fabrikant eller en Grosserer driver sin Forretning med almindelig Dygtighed! Hvem skulde f. Eks. paatage sig Skønnet over, om denne Afgørelse blev truffet med tilstrækkelig overlegen Dygtighed?

Jeg har med Glæde bemærket, at den højtærede Handelsminister straks ved sin Tiltrædelse har udtalt sin Vilje til at forhandle med Erhvervenes Organisationer, og jeg kender ham godt nok til at vide, at der staar Alvor bag hans Ord. Men dermed er den Side af Sagen jo ikke klaret, for den højtærede Handelsminister har nu engang tidligere givet Udtryk for sin Opfattelse af de Raad og Nævn, som Administrationen ofte støtter sig til, og som er nedsat i Kraft af Bemyndigelsesloven. I Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Oversigt hedder det paa Side 79:

„I samme Omfang som Regulerings-systemet bliver permanent, i samme Omfang bliver det uholdbart, at de private Erhvervsorganisationer indtager en helt anderledes central Position i Forhandlingerne med Administrationen end Repræsentanterne for Arbejderne og Forbrugerne.“

Her er altsaa rejst den Tanke, at vi i alle disse Nævn og Raad skal sikre en Forbrugerrepræsentation, men dermed gaar disse Raad over fra at være sagkyndige Institutioner til at blive politiske Organer, og hvis man har Perspektivets Dristighed, kan man næsten se den korporative Stats-tanke blomstre under saadanne Vilkaar. Det er muligt, det ikke er dette, der har